U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D., JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D., JUDr. Marie Turkové a JUDr. Kateřiny Šimáčkové, Ph.D. v právní věci žalobce: **V. Y.**, zastoupený Mgr. Lilianou Křístkovou, advokátkou se sídlem Praha 2, nám. I. P. Pavlova 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2011, č. j. 2 Az 22/2010 - 42,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce podal dne 11. 5. 2007 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Za důvod žádosti označil pronásledování ze strany pravoslavných věřících pro jeho konverzi k Církvi adventistů sedmého dne a aktivní propagaci této církve. Pravoslavní věřící mu podle jeho slov vyhrožovali zabitím, házeli po něm kameny a nakonec ho zbili tak surově, že musel být dva týdny hospitalizován. O pomoc na policii se žalobce před odchodem z Ukrajiny neobrátil, protože by pak dle jeho tvrzení pravoslavní věřící pronásledovali i jeho rodinu. V případě návratu na Ukrajinu má obavy z dalších útoků.

Rozhodnutím žalovaného ze dne 16. 5. 2007, č. j. OAM-1-401/VL-20-20-2007, byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí žalovaného žalobu, kterou Krajský soud v Ostravě zamítl rozsudkem ze dne 15. 7. 2008, č. j. 63 Az 54/2007 - 52.

Žalobce následně podal proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě kasační stížnost. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 24. 4. 2009, č. j. 5 Azs 22/2009 – 104, zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Podle závěrů Nejvyššího správního soudu se krajský soud při aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu

nevypořádal s otázkou, zda žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu „pouze“ s cílem vyhnout se správnímu vyhoštění (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 8. 2008, č. j. 5 Azs 24/2008 - 48, publikovaný pod č. 1724/2008 Sb. NSS).

S ohledem na závazný právní názor vyslovený Nejvyšší správní soudem, Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 10. 8. 2009, č. j. 63 Az 54/2007 - 121, rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 5. 2007, č. j. OAM-1-401/VL-20-20-2007, zrušil pro vady řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Během doplňujícího pohovoru dne 27. 9. 2010 žalobce zopakoval, že důvodem podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou útoky ze strany pravoslavných věřících na Ukrajině a obava z dalšího pronásledování v případě jeho návratu na Ukrajinu. Navíc uvedl, že se mu v České republice narodil v roce 2009 syn, a má proto obavu, že se pronásledování dotkne i jeho syna.

Rozhodnutím ze dne 15. 11. 2010, č. j. OAM-1-401/VL-20-K01-R2-2007, žalovaný mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu žalobci neudělil. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobcem uváděné skutečnosti ani skutečnosti zjištěné z dalších podkladů, které si žalovaný pro účely správního řízení opatřil, nenaplňují žádný z důvodů pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 11. 2010 žalobu, která byla rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 14. 7. 2011, č. j. 2 Az 22/2010 – 42, zamítnuta. Městský soud se ztotožnil se závěry žalovaného a konstatoval, že žalovaný nepochybil, když rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany.

Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku městského soudu kasační stížnost, kterou opírá o důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky městským soudem.

Stěžovatel namítá, že žalovaný řádně nezkoumal, zda jsou dány podmínky pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu nebo doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Tíživá situace, pramenící z pronásledování ze strany pravoslavných věřících, měla být podle jeho názoru posouzena jako okolnost zvláštního zřetele hodná a měla vést k udělení humanitárního azylu, případně doplňkové ochrany. Vzhledem k tomu, že zákon o azylu neobsahuje výčet humanitárních důvodů, je jejich konkretizace ponechána na uvážení žalovaného. Městský soud se v daném případě nevypořádal s otázkou, zda správní uvážení nepřekročilo meze zákona a zda jej žalovaný nevyložil příliš úzce. Stěžovatel dále navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se k námitkám uplatněným stěžovatelem vyjádřil již v řízení před městským soudem, a podle jeho názoru jsou tyto námitky nedůvodné.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od

doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech:

1) Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*

2) Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.

3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.

4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.*

Nejvyšší správní soud neshledává v kasační stížnosti relevantní argumenty svědčící pro její přijatelnost.

Povinností žalovaného je žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107, publikované pod č. 2289/2011 Sb. NSS). V daném případě tak žalovaný učinil a dospěl k závěru, že stěžovatelem uváděná tvrzení ani skutečnosti, které vyšly v průběhu řízení najevo, neodůvodňují udělení některé z forem mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu.

Stěžovatel proti tomuto závěru namítá, že došlo k nesprávnému posouzení jeho žádosti z hlediska humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu a doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Neudělení ostatních forem mezinárodní ochrany stěžovatel nezpochybňuje.

Pokud jde o posouzení žádosti o udělení mezinárodního ochrany z hlediska doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, je třeba vycházet z tvrzení stěžovatele, že by mu v případě návratu na Ukrajinu hrozila vážná újma na zdraví či dokonce na životě ze

strany pravoslavných věřících, kteří ho již fyzicky napadli před jeho odchodem do České republiky.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti připomíná, že pro udělení doplňkové ochrany je třeba splnit kumulativně veškeré zákonem stanovené podmínky. Žadatel (1) se musí nacházet mimo zemi svého původu, (2) musí mít důvodné obavy, že mu hrozí skutečné nebezpečí (reálná hrozba), (3) vážné újmy, (4) nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu a (5) nesmí se na něj vztahovat vylučující klauzule podle § 15a zákona o azylu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, www.nssoud.cz).

Původci, z jejichž strany osobě žádající o mezinárodní ochranu hrozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, mohou být – obdobně jako u pronásledování podle § 2 odst. 8 zákona o azylu - také nestátní subjekty z okruhu soukromých osob, neboť podle ustálené judikatury se rovněž na původce vážné újmy plně vztahovala definice uvedená v § 2 odst. 8 zákona o azylu, ve znění do 31. 12. 2010 (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS; nyní viz § 2 odst. 9 zákona o azylu, v účinném znění). Hrozba vážné újmy tedy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je soukromá osoba, pokud lze podle § 2 odst. 8 zákona o azylu, ve znění do 31. 12. 2010, *„prokázat, že stát, strany nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním*“.

Z judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázky původců vážné újmy (resp. pronásledování) a k otázce dostupnosti ochrany v zemi původu vyplývá, že, jde-li o původce hrozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Mezinárodní ochranu je nutno žadateli při splnění dalších zákonných podmínek udělit, pokud stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před vážnou újmou nebo pronásledováním ze strany soukromých osob, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění vážné újmy nebo pronásledování (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz, usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2009, č. j. 5 Azs 44/2009 - 73, www.nssoud.cz).

Stěžovatel se podle svých slov před svým odchodem do České republiky na ukrajinské státní orgány s žádostí o ochranu před útoky pravoslavných věřících neobrátil. Jako důvod uvedl obavu, že by poté pravoslavní věřící ohrožovali i jeho rodinu. Tuto subjektivní obavu nicméně nelze bez dalšího považovat za okolnost, která by v případě útoků na stěžovatele odůvodňovala jeho rezignaci na využití ochrany ukrajinského státu. Je možné v obecné rovině konstatovat, že ukrajinský právní systém poskytuje obětem kriminální činnosti či hrozeb právní prostředky, jimiž se lze vůči takovému jednání bránit u příslušných státních orgánů (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2011, č. j. 4 Azs 8/2011 – 69, www.nssoud.cz). Pokud jde o ochranu konkrétně

příslušníků Církve adventistů sedmého dne na Ukrajině, již žalovaný i městský soud zdůraznili, že z adresných zpráv, které si k této otázce žalovaný obstaral, jednoznačně vyplývá, že tato církev je na Ukrajině registrována a oficiálně uznávána a orgány veřejné moci jí žádným způsobem nebrání, aby svobodně vykonávala svoji činnost. I přes tvrzenou obavu stěžovatele nelze tedy dovodit, že by státní orgány zjevně nebyly schopny či ochotny poskytnout stěžovateli před útoky řadových pravoslavných věřících adekvátní ochranu, pokud by stěžovatel takovou ochranu vyhledal. Jestliže tak neučinil, nemohla být efektivita takové případné ochrany v daném případě žalovaným ani správními soudy posouzena.

S ohledem na uvedené je zřejmé, že v případě stěžovatele není splněna jedna z kumulativních podmínek pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, tedy, že žadatel nemůže nebo není ochoten využít ochrany v zemi původu. Závěr žalovaného i městského soudu, podle něhož stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení této formy mezinárodní ochrany, tak lze považovat za správný.

Pokud jde o námitku směřující proti neudělení humanitárního azylu, poukazuje Nejvyšší správní soud na ustálenou judikaturu, podle níž na udělení humanitárního azylu není právní nárok. Posouzení možných důvodů pro udělení humanitárního azylu je otázkou správního uvážení, které soud přezkoumává pouze v omezeném rozsahu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, č. j. 3 Azs 12/2003 - 38, www.nssoud.cz, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 – 48, www.nssoud.cz). Míra volnosti žalovaného při zvažování důvodů pro udělení humanitárního azylu je limitována především zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, www.nssoud.cz).

Humanitární azyl lze udělit v případě hodném zvláštního zřetele a zpravidla nepřichází v úvahu tehdy, když tvrzení uvedená žadatelem o udělení mezinárodní ochrany je třeba zvažovat v rámci důvodů udělení azylu podle § 12 a § 13 zákona o azylu nebo důvodů udělení doplňkové ochrany podle § 14a a § 14b zákona o azylu. V již zmiňovaném rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, Nejvyšší správní soud uvedl: „*Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. (...) Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly.*“

Stěžovatel neuvedl v žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani v dalším průběhu správního řízení žádné mimořádné okolnosti, které by bylo nutno zvážit z hlediska možného udělení humanitárního azylu. Žalovaný v této souvislosti v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel je zdráv a plně schopen se o sebe,

případně i o ostatní členy své rodiny v případě návratu na Ukrajinu postarat. Ani z podkladů, které si žalovaný obstaral za účelem posouzení žádosti, nevyplynuly ohledně situace na Ukrajině skutečnosti, které by bylo třeba zvažovat nad rámec tvrzení stěžovatele. Za důvod pro udělení humanitárního azylu nelze považovat ani narození stěžovatelova syna, jehož matka, která je také státní příslušnicí Ukrajiny, pobývá v České republice dlouhodobě. Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje na skutkově obdobné případy, v nichž se vyjádřil k otázce, zda lze takové okolnosti podřadit pod důvody zvláštního zřetele hodné z hlediska možného udělení humanitárního azylu. V těchto případech Nejvyšší správní soud vyslovil stanovisko, že snaha o společné soužití s partnerem, případně s nezletilým dítětem jsou zcela jistě důvody pochopitelné, avšak nikoliv natolik závažné a naléhavé, aby bez přistoupení dalších okolností mohly být vnímány jako výjimečné, tedy zvláštního zřetele hodné ve smyslu § 14 zákona o azylu upravujícího udělení humanitárního azylu (srov. např. rozsudek ze dne 16. 2. 2005, č. j. 4 Azs 333/2004 - 69, rozsudek ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, rozsudek ze dne 21. 1. 2004, č. j. 4 Azs 47/2003 - 52, rozsudek ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 127/2005 - 58, usnesení ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 4/2008 – 54, všechna tato rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).

S ohledem na uvedené dospěl Nejvyšší správní soud zároveň k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a městský soud se *prima facie* v napadeném rozsudku neodchyluje od výkladu předmětných ustanovení podaného v citovaných rozhodnutích. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádný jiný z výše vymezených důvodů pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, shledal ji proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nerozhodoval, neboť podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ve věci mezinárodní ochrany má odkladný účinek již ze zákona (§ 32 odst. 5 zákona o azylu).

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., z nichž vyplývá, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, pokud byla kasační stížnost odmítnuta. Stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen zvolenou advokátkou Mgr. Křístkovou, a to na základě plné moci ze dne 5. 8. 2011 (č. l. 61 soudního spisu). Náklady spojené se zastoupením, tj. hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování, nese v takovém případě stěžovatel sám.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 21. prosince 2011

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu